

SCOLA ROMANA.

Foia pedagogica si didactica

pentru interesele institutelor de cultura si ale organelor acestora.

Edata si redigeata de

Joanu Candrea si Basiliu Petri.

Ese odata in septimana, Vinerea. Pretiulu:
pe unu anu 5 fl., pe diumetate 2 fl. 50 cr. —
Pentru insertiuni: cate 5 cr. de siru si timbrulu.

Sabiiu, 2. Iuliu v. 1876.

Prenumeratiunile si corespundintiele suntu a se
adresa la: Redactiunea „Scólei romane“
in Sabiiu (Hermannstadt, Nagy-Szeben) franco.

Antropologi'a pedagogica.

IV.

(Urmare din numerulu 26).

Fiindu ca invetiamentulu are de a face la totu pasulu cu formarea de concepte, pentru aceea va fi cu scopu a privi conceptele mai de aprópe.

La fiacare conceptu aflamu:

1. O suma de note. D. e. la conceptulu „orologiu“ notele „aparatu“ si „mesuratoriul de tempu“; la conceptulu „arboru“ notele „radecina, trupina, ramuri“ etc.; la conceptulu „omu“ notele „trupu si sufletu ratiunali“, etc. Notele cuprinse intr'unu conceptu facu cuprinsulu (complexus) conceptului.

2. O suma de obiecte, ce se tienu de conceptu seau la cari se referesce asest'a. Asia obiectele conceptului „orologiu“ suntu tóte orológiale din lume, cele ale conceptului „arboru“ toti arborii de pe pamentu, ér ale conceptului „omu“ toti cei 1.350 milióne de ómeni de tóte rasele, cari dupa statistica traiescu astadi pe globulu pamentului. Obiectele tienutórie de conceptu facu sfer'a seau ambitulu (ambitus) conceptului.

Cuprinsulu si sfer'a stau intre sene intr'unu reportu anumitu si adeca: cu câtu cuprinsulu e mai mare, cu alte cuvinte, cu câtu unu conceptu are mai multe nóte, cu atâtu sfer'a sa e mai mica seau adeca are mai puçine obiecte, si din contra. D. e. conceptulu statatoriu din notele „productu organicu“ are sub sene tóte animalele si tóte plantele. Marindu-i cuprinsulu cu o nota nóua, sfer'a sa va devini mai mica. D. e. „productu organicu cu miscare libera“; acumu conceptulu contine numai animalele; „productu organicu cu miscare libera si sange rosiiu“, — acumu conceptulu se referesce numai la animalele vertebrate, adeca la sugatória, paseri, âmfibia si pesci; adaugându inca not'a „caldu“ („sange rosiiu si caldu“), sfer'a se angusta cu dóue clase, cu âmfibiale si cu pescii; si mai adaugându not'a „féta feti vii, cari sugu la mamele lor“, conceptulu este redusu numai la clasa sugatórielor, etc. Acestu reportu se baséza pe adeverulu, ca o suma mai mare de note cu greu se póte affá la mai multe obiecte.

Cu privire la cuprinsu seau note unu conceptu póte fi:

- a) simplu, candu elu se compune numai din o sengura nota, d. e. ceva, nimicu, unu, rosiiu, negru etc.
- b) compusu, candu conceptulu se compune din mai multe note, d. e. orologiu, arboru etc.

Asemenendu dóua concepte in privinti'a cuprinsului lor, se arata urmatóriele casuri:

- a) Amendóue conceptele au acelesi note; atari concepte se numescu identice. In realitate concepte identice nu ecsista, fiindu ca avendu ele acelasi cuprinsu nu s'ar poté destinge de olalta decâtu prin nume, d. e. „sté“ si „corpu cerescu“, „néua“ si „zapada“, 4 si 2×2 etc. — Conceptele identice se nu-se confunde cu cele sinonime, cari adeca insémna acelasi lucru, inse cu óre care diferintia. D. e. cale, drumu, strada, carare — suntu concepte sinonime, pentru ca tóte arata „unu locu de amblatu“, diferu inse, fiindu ca cale arata acést'a in sensu generalu, ba chiar si figuralu, pr. calea sórelui, calea virtutiei etc.; drumu este o cale facuta, pr. drumu de tíera; strada este unu drumu prin cetate, adeca printre dóua rënduri de case, ér carare o cale de amblatu numai cu petiórele.
- b) Conceptele nu au nici o nota comuna, prin urmare suntu cu totul diferite. Atari concepte inca nu ecsista, pentru ca ori câtu voru diferi dóua lucruri intre sene, voru conveni totusi incai intru aceea, ca suntu corpuri au fiintie.

- c) Intre conceptele identice si diferite stau conceptele cumnate si afine, si anume cumnate, candu notele comune suntu esentiale, d. e. omu si animalu; er afine, candu notele comune suntu accidentale, d. e. néua si panza cu privire la nota „albu“.

Incátu pentru sfer'a conceptelor, acést'a inca póte fi mai mare au mai mica, si apoi destingemu:

- a) Concepte de specia, cari se nascu nemidilocitu din intuitiuni. D. e. din stegiarulu A, B, C etc. se

nasce conceptulu „stegiaru“, din fagulu A, B, C etc. conceptulu „fagu“ si asia mai departe cu „plopu“, „bradu“, „peru“ etc.

b) Concepte de genu, cari se forméza din concepte de specia, combinandu notele comune acestor'a. Asia din conceptulu de specia „stegiaru, fagu, plopu, bradu, peru“ etc. abstragându dela diferinti'a in cója, lemnu, foi, fructe etc. si tienendu numai notele comune tuturoru, pr. „radecina, trupina lemnósa si grósa, ramuri mari“ etc. se nasce conceptulu de genu „arboru,“ (seau copaci).

Conceptele, ce se tienu de acelasi genu, se numescu omogene, din contra eterogene.

Potu fi concepte individuale? (cari adeca se se referésca la unu senguru individu).

Asemenandu mai multe concepte in privinti'a sferei, vomu affá, ca densele stau: au in reportu de subordinatiune, au in reportu de coordinatiune. D. e.

Productu organicu

animalu planta.

Conceptele „animalu“ si „planta“ suntu subordinate conceptului „productu organicu“, carele tocma pentru aceea este conceptu supra-ordinatu; ér „planta“ si „animalu“ intre sene suntu coordinate, pentru ca suntu supuse in acelasi gradu conceptului „productu organicu“. Totu asia e cu conceptele: •

Animale

vertebrate nevertebrate.

Plante

fanerograme criptograme.

.Omu

barbatu muiere etc.

Pe reportulu de subordinatiune si coordinatiune se baséza clasificarea seau divisiunea conceptelor, adeca impartirea loru din diferite puncte de vedere, d. e. ómenii — au dupa natiunalitate, au dupa religiune, au dupa seksu, au dupa etate, au dupa cultura etc. Fora de clasificare intipuirile s'ar affá in sufletulu nostru intr'unu caos completu, lipsite de ordine si legatura. Se cugetamu d. e. numai la impartirea productelor naturale in organice si neorganice, a celor organice in animale si plante, a animaleloru in clase, ordine, familie, genuri, specie etc.

Conceptele, cá si intuitiunile, potu fi in consciintia nóstra au oscure, au clare, au precise. (A se vedé cele díse in privinti'a acést'a in „Scol'a Romana“ numerulu 23, pag. 179!).

Candu unu conceptu ne este cu totul claru si precisu, atunci suntemu in stare a-lu definí, adeca a-i pune margini despartitórie, d. e. „Orologiulu este unu aparatu, cu care se mesura tempulu“. Despre definitiuni vomu tractá mai pe largu intr'unu articulu specialu.

De órace didactic'a arata intre altele si modulu, cumu se se produca in scolari concepte clare si precise, si fiindu procedur'a aici diferita dupa felulu conceptelor, pentru aceea vomu vorbí inca despre impartirea conceptelor in:

1. Concepte abstracte si concrete. In natura ecsista obiecte; acestea suntu cumu-va, adeca au anumite insusíri, si facu ce-va, manifestéza activitati. Insusíriile si activitatfle nu ecsista de sene, ci numai impreunate cu obiectele; asia d. e. nicairea nu vedemu „verdele“ de sene, ci vedemu iérba verde, frunza verde, panzaturi verdi; totu asia e si cu „fug'a“: vedemu numai ómeni, animale, corpuri, cari fugu. Cu tóte acestea mintea omenésca póte abstrage dela obiecte, intipuinđu-si insusíriile si activitatfle cá „de sene statatórie“. D. e. scolariulu A 'mi place, pentru ca este diligentu, scolarii B, C, D etc. 'mi placu, pentru ca suntu diligenti. Nu scolarii cá atari 'mi placu, ci numai cu privire la insusírea loru de a fi diligenti; pentru aceea potu díce: diliginti'a 'mi place. „Diliginti'a“ este unu conceptu abstractu, pentru ca aici ne intipuiumu o insusíre, cá cumu ea ar ecsistá de sene. Totu asia se potu radicá si activitatfle la concepte abstracte, d. e. a fugí — fug'a, a mintí — mintiun'a. Conceptele abstracte prin urmare se forméza din concepte concrete, va se díca din acele concepte, sfer'a caror'a se compune din obiecte sensuale, cari adeca se potu vedé, audí, mirosí, gustá au pipái, pr. omu, animalu, casa, ríu etc.

2. Concepte colective. De multe ori ne cugetamu o suma de obiecte omogene unite la olalta prin o nota comuna, d. e. mai multi soldati uniti intr'o armata, mai multi arbori intr'o padure, mai multi invetiacei sub unu invetiatoriu in scóla, mai multi crescini de aceeaasi credintia formandu o biserica etc. „Armata, padure, scóla, biserica“ suntu concepte colective, pentru ca infaciosiéza o suma de obiecte omogene unite la olalta prin o nota comuna.

3. Concepte relative (corelate). „Tata — fiu“ suntu concepte relative, pentru ca d. e. A este fiu numai cu privire la tatalu seu, ér avendu insusi fii, cu privire la acestia este tata. Asia e si cu „domnu — servitoriu“, „causa — efectu“, „mare — micu“, „teneru — betranu“ etc. Dreptu aceea conceptele relative suntu intipuri despre notele, cari se atribue unui obiectu numai cu privire la altulu.

4. Conceptele positive si negative. Candu unu scolariu face voi'a invetiatoriuului seu din indemn propriu, se numesce ascultatoriu; candu inse i lipsesce acést'a insusíre, se díce neascultatoriu. „Ascultatoriu“ este conceptu positivu, „neascultatoriu“ este conceptu negativu. De aici se vede, ca intipuirea notei, ce se atribue unui lucru, se numesce conceptu positivu, precandu intipuirea despre lipsirea seau negarea acelei note se numesce conceptu negativu. Conceptele negative se nascu din cele positive si se ecsprima adese cu preficsele „ne“ si „des“, d. e. ascu-

tatoriu — neascultatoriu, pretiuitu — despretiuitu. De multe ori inse aceste note ecsterne lipsescu cu totul, d. e. limpede — tulbure, caldu — frigu etc.

5. Concepte ratiunale. Scimu de mai inainte, ca suntu obiecte ecsterne si interne, cari se potu privi au cu sensulu ecsternu, au cu celu internu. Suntu inse obiecte, cari nu se potu privi nici cu unu sensu, pentru ca suntu supra-sensuale, pr. Domnedieu, paradisu, nemorire, etc. Aceste se potu numai cugetá cu mintea seau ratiunea; pentru aceea se si numescu concepte ratiunale.

Conceptele forméza poterea spirituala, ce in limb'a poporului se numesce precepere. „Omulu vine la precepere“ va se dica, ca incepe a-si formá concepte. Preceperea se destépta mai tardfu decâtu facultatea intuitiva; prea firesce, de órace conceptele se nascu din intuitiuni, cari stau in legatura cu facultatea intuitiva.

Fonduri scolastice.

Lips'a, folosulu si modulu infintiarei loru.

(Vorbire tienuta in »Reuniunea invetiatoriloru romani din Selagiu« cu ocasiunea adunarei generale dela 15 Maiu 1876, de vice-presiedintele Gavrilu Trifu, profesoriu preparandialu).

Onorata adunare generala!

Cartea, cartea buna si bine preceputa, aplicandu-se apoi firesce cele din ea in viétia, este astadi cea mai agera arma in man'a unui poporu. Acelu poporu, care 'si tramite copii cu cea mai mare punctualitate la scóla, care se ingrigesce de crescerea celoru mai buni invetiatori pentru scólele sale poporale, care pre acesti-a, cá se nu preferésca a trece la altu poporu, i dotéza mai liberalu, seau adeca cu solutiuni convenabile, care cumpera in massa si cetesce cu sete opurile invetiátorulu sei, adoperandu-se a transplantá in viéti'a sa morala si materiala ideele sanetóse din aceste opuri: acelu poporu este, trebuie se fia, déca nu este inca, trebuie se devina de siguru celu mai mare, celu mai tare, celu mai respectatu dintre tóte popórale, trebuie se devina in tóta privinti'a predominantoriu celoru-lalte popóra.

Cartea „cea mai buna“ a Germaniloru a doboritu in anulu 1870 pe Francesi la pamantu, li-a rapitu dóue provincie frumóse, li-a derimatu orasia si cetati, li-a prinsu armat'a cu imperatulu in frunte, li-a devastatu diumetate tiér'a si apoi li-a scosu din buzunariu vestitele 5 miliarde; dar' pre-linga zelulu nationalu si patriotismulu inflacaratu alu Francesiloru, in care privintia dinsii suntu inca neajunsi si de siguru nu voru fi nici candu intrecuti de alte popóra, totu cartea cea corésa si intogmita, cultur'a si mai alesu decsteritatea neaudíta a Francesiloru de a aplicá tóte cele invetiate in viéti'a de tóte dílele, li-a datu loru unu guvernulu intieleptu si moderatu, li-a reedificatu derimatele orasia si cetati, li-a stersu si cele mai mici urme a devastatiunei nemaipomenite si li-a readusu in tiéra acumu si mai vestitele 5 miliarde.

Facându cartea asemene lucruri, nu e mirare, cá astadi tóte popórale se silescu a invetiá carte.

Dorulu de a invetiá carte petrunse, haru Domnului! si pana la Romani, si astadi nu credu se se afle economu romanu cu minte sanetósa si practica, care se nu dorésca, cá copilulu lui se scía si inca câtu de bine si câtu de multa carte. Dorinti'a indreptata spre bine ar fi aci, dar' dela ea pana la realizarea binelui este inca o hore lunga.

„Spre realizarea fia-carei-a idei suntu de lipsa trei lucruri,“ díse marele ministru presiedinte alu Anglesiloru, Pitt: „antaiu bani . . . apoi bani, si in fine . . . éراسi bani“.

Cultur'a numai asia va poté prinde radecini între poporu, déca invetiamentulu poporalu va fi generalu si cercatu, ér acest'a numai atunci va fi generalu si cercatu, déca nu-numai nu va impune totu mereu sarcine mai grele poporului, ci din contra cei mai seraci se voru ajutorá spre a poté portá copii la scóla. Acést'a inse numai atunci se va poté ajunge, déca acumu noi vomu infintiá fonduri scolastice, ér generatiunile venitórie dupa noi pe aceste le voru imbogatí din respoteri si dupa recerintia.

Despre aceste fonduri scolastice 'mi propusei a vorbi cu ocasiunea acestei adunari generale aratandu, încátu 'mi voru concede poterile, 1. lips'a, 2. folosulu si 3. midilócele crearei loru.

1. Fia-cine dintre noi scie fórte bine, cá invetiatorii nostri suntu reu dotati, cei mai multi mai reu decâtu ciurdariulu si porcariulu satului; si aceea se scíe, cá nici solutiunea acést'a preste mesura modesta inca nu o capeta regulatu, ba o parte mai mare séu mai mica nici-cându; nu mai puçinu este cunoscutu innaintea adunarei generale si a onoratíloru óspeti, cá dela invetiatiatoriu se pretinde de o parte pe dí ce merge mai buna cvalificatiune, ce costà bani, de alta parte, cá se asude de demánéti'a pana sér'a in oficiulu greu alu instruirei, si in fine, cá in tempulu de' acumu teneri cu cunoscintiele unui invetiatoriu demnu de numele seu au cele mai frumóse prospecte pe alte cariere: din aceste urméza, cá adi-máne nu vomu capetá de invetiatori ómeni decsteri si cvalificati, ci numai drosdiele asia numitíloru carturari, prin urmare cá avemu se ne ingrigimu cu tóta seriozitatea nunumai de imbunatatírea solutiunei invetiatoresci, ci si de solvirea regulata a acelei-a. Apoi tempulu, ba legile pretindu, cá scól'a se fia modelu de curatienia si bunastare si provediuta cu tóte cele necesarie: cu recvisite de invetiamentu si iérn'a cu lemne de focu etc. Dar' de unde se se iée spesele trebuin-tióse pentru aceste, candu poporulu nunumai seracesce pe dí ce merge, dar' se sí impovoréza mereu totu mai tare pentru alte scopuri? Respunsu: din **fondurile scolastice**.

Eca deci lips'a seau necesitatea fonduriloru scolastice!

2. Totu ce acopere cutare lipsa nunumai viu sêm-títa, dar' si adevérata, este folositoriu. Despre fondurile

scolastice nu dubitéza nimene, că nu aru acoperi lipse adeverate, aceste dar' si din acestu singuru punctu de vedere suntu folositorie. Folositorie suntu ele inse si pentru aceea, pentru-că creandu-se dinsele, poporul ar' invetiá a cunosce valórea poteriloru sale, candu lucra in cointielegere; cunoscându valórea poteriloru sale unite ar' capetá gustu de a inaintá in unire si alte scopuri de interesu generalu, si in fine, pentru-ca din aceste fonduri creande cei lipsiti ai poporului ar' poté luá imprumuturi pre-langa procente moderate si astfelu amu avé dóue folóse: a) camet'a solvita de poporu pentru imprumuturi n'ar serví spre imbogatírea unei clase de ómeni, ci spre inaintarea unei cause sante, precumu este ceea a invetiamentului poporalu, b) poporul, capetandu din aceste fonduri scolastice imprumuturi, n'ar' cadé préda cametariloru fora consciíntia, cari si pan'acumu au ruinatu comune intregi. Fondurile scolastice suntu asia dara nunumai de lipsa, ci si de mare folosu.

(Va urmá.)

Barometrulu.

Lectiune din fisica in clasa superiora a scólei elementarie.

(Fine).

4. Déca acumu barometrulu gatitu in modulu aratu se va aniná afara au in casa, vomu observá, ca in partea superiora a tubului mercuriulu nu se tiene neintreruptu la aceeași inaltíme, ci odata se inaltia seau se radica — barometrulu se sue, de alta data mercuriulu scade seau se cobóra — barometrulu se lasa. Ce este caus'a? Temperatur'a nu póte fi; căci inaltierea si scaderea are locu si vér'a si iérn'a. Asiadara un'a din dóue: au ca o potere óre care trage colón'a cea lunga in sus, au ca alt'a apésa asupra colóni celei scurte, silindu astfelu colón'a cea lunga a se inaltíá in tubu, buna óra cumu amu vediutu la vasale comunicante inaltiandu-se ap'a intr'unu bračiu, candu cu unu pistonu amu apesatu asupra apei din celalaltu bručiu. Casulu primu nu póte avé locu, fiindu tubulu la capetulu superioru inchisu; urméza deci, ca inaltierea si scaderea mercuriulu in barometru vine dela apesarea seau presiunea aerului asupra mercuriulu din cuvet'a deschisa, ceea ce de altmintrea amu vediutu si din istori'a despre aflarea barometrului. Acelasi aeru, carele radica ap'a in pompa la o inaltíme de 9—10 metri, tiene si mercuriulu in barometru la o inaltíme de 72—76 cm. Aerulu incungiura pamentulu de tóte partile, formandu impregiurulu seu unu stratu pana la o inaltíme de c. 70 Chilometri; afara de acést'a aerulu este ecspansivu, adeca are proprietatea de a se intinde seau dilatá in tóte partile, si este greu (ecspérimentu cu o besica, carea se se cumpenésca mai antâiu góla, apoi inflata de aeru), prin urmare ecsercíta o presiune asupra tuturoru corpuriloru. Aerulu petrundiendu tóte spatiurile, strabate prin gaurice si in cuveta si in urm'a presiunei sale radica mercuriulu in tubu la o inaltíme de 72—76 cm. O colóna

de aeru, de grosimea colóni de mercuriu din barometru si carea se ajunga dela gauricea cuvetei pana in marginea superiorá a stratului de aeru, ce incungiura pamentulu, trebuie se fia acuratu asia de grea cá colón'a de mercuriu din barometru, altmintrea nu ar tiené-o in ecvilibru. De aici potemu computá presiunea aerului. Unu centimetru cubicu de mercuriu cumpenesce 13.5 grami; colón'a de mercuriu ecvibrata de presiunea aerului are o inaltíme de 76 cm., prin urmare avendu o base de 1 cm. □ va cumpeni 1026 g. Dreptu aceea presiunea aerului pe 1 cm. □ face 1.026 Chilogrami, pe 1 m. □ $10000 \times 1.026 = 10260$ Chilogrami. Si fiendu ca suprafaci'a corpului omenescu face cam 1.5 m. □, presiunea aerului asupr'a unui omu este de 15.390 Chilogrami. Va se díca fiacare omu crescutu pórtá greutatea unei presiuni atmosferice de 300 magi seau centinarie vechi. Multi nu voru se crédia acést'a, pentru ca nu semtiescu presiunea aerului. Candu ne miscamu d. e. manile in apa in sus si in diosu, inca nu semtímu greutatea apei, pentru ca ea apésa asupra maniloru nunumai din sus in diosu, ci cu asemenea greutate si din diosu in sus; tienendu inse unu pocalu de apa in palma, vomu semtí greutatea binisioru, pentru ca lipsesce presiunea de desuptu. Asia este si cu aerulu; elu 'si póte aratá presiunea numai faciá de unu spatiu голу. Intr'unu cilindru tare potrivimu unu pistonu cátu de bine, 'lu apesamu pana in fundu si tornamu preste elu oleiu, cá se nu póta strabate aeru prin elu. Tragându-lu in sus, se nasce sub elu unu spatiu голу, si semtímu, ca avemu a ne luptá cu presiunea aerului; incetandu a trage, pistonulu se duce cu taria in fundulu cilindrului. — Unu barbatu invetiatu, audiendu de descoperirea lui Galilei, luá spre a probá presiunea aerului dóue emisfere de metalu (buna óra dóue blide mari cufundósa si rotunde), le puse cu marginile la olalta 'si apoi scóse cu o pompa aerulu din ele; 16 cai, tragându 8 intr'o parte si 8 intr'alt'a, n'au fostu in stare a-le desface de olalta. Facându inse prin deschiderea unui ventilu cale aerului diin afara, emisferele se despartíra de sene.

Presiunea aerului inse, pre cumu vomu vedé mai tardíu, nu este totu deaun'a egala; odata este mai mare, alta data mai mica. Ce se va intemplá cu mercuriulu din tubu, candu presiunea este mai mare? (Se va inaltíá). Ce se va intemplá inse, candu presiunea va fi mai mica? (Va scadá). De unde vine asiadara inaltierea si scaderea mercuriulu in barometru? Se ne insemnamu: 4. Inaltierea si caderea mercuriulu vine dela presiunea neegala a aerului. Repetíre si deprindere.

5. Cumu ca intru adeveru presiunea aerului pórtá mercuriulu in barometru, se póte dovedí de-a dreptulu. Déca d. e. astupamu gauricea cuvetei cu pane móle frementata intre degete, mercuriulu stá neclintitu la aceeași inaltíme. Ér deschidiendu (spargându) tubulu la capetulu superioru, mercuriulu scade pana ajunge cu celu din cuveta la acelasi nivelu (5. Argumente etc.) Repetíre.

6. Se cercetamu acumu, la ce se póte intrebuintiá barometrulu. Scopulu principalu se vede din numele

seu; căci „metru“ înseamnă mesurătoriu, „baro = greutate, prin urmare „barometru“ va se dica „mesurătoriu pentru greutatea aerului“. Si intru adeveru barometrul arata greutatea seau presiunea aerului cu tóta acurateti'a, precumu amu vediutu mai sus; cea mai mica schimbare in presiunea aerului se póte observá la elu indata. — Presiunea aerului inse stà in legatura cu tempulu. Ecsperinti'a a aratatu, ca scadiendu presiunea aerului si in urm'a ei lasandu-se barometrul, de regula se face tempu reu, ér din contra crescundu presiunea, prin urmare suindu-se barometrul, se face tembu punu. Caus'a se póte intielege usioru. In aeru suntu adeca pururea abori de apa. Ce este mai usioru: aerulu au aborii? Pentru ce aborii? (Pentru ca ei se inaltia in aeru). Cresce-va au scadá-va presiunea aerului, candu acest'a este plinu de abori? (Va scadá si cu dens'a barometrulu). Candu inse aerulu este plinu seau impregnatu cu arbori, atunci usioru póte se plóie. Chiar din contra se intempla, candu presiunea aerului este mai mare si barometrul se sue. De aici se ecsplca terminii „constantru frumosu“ etc. candu barometrulu se tiene sus, si „plóia“ etc. candu barometrulu se lasa. De óra ce inse schimbarea tempului depinde si dela alte impregiurari, urméza, ca dela starea barometrului nu potemu conchide cu siguritate la tempulu, ce va fi. — Barometrulu se mai póte intrebuintiá inca pentru unu scopu. Candu avemu mai multu aeru de-asupra nóstra: candu ne aflamu sus pe unu munte, au diosu in faci'a marei? Cumu va fi starea barometrului pe unu munte? la mare? In nivelulu marei mercuriulu se tiene in genere la 76 cm. Cu câtu ne radicamu mai sus, cu atâtu se scurtéza colóna de aeru de asupra nóstra, presiunea scade, si cu ea si barometrulu. Totu la 23 m mercuriulu scade 2 mm. Pe Montblancu barometrulu stà la 43 cm, pe Chimborazo la 32 cm, si déca amu poté ajunge la marginea superiora a atmosferei, mercuriulu s'ar coborí de totu in cuveta. La ce servesce barometrulu: antaiu? a dóua? a treia? Despre ce amu vorbitu acumu? Se ne insemnamu:

6. Intrebuintiarea barometrului etc.

7. Compararea barometrului cu termometrulu deja tractatu o va desvóltá invetiatoriulu dupa urmatoriulu planu:

a) Asemenari:

- aa) ambele suntu tuburi de sticla,
- bb) „ „ implute cu mercuriu,
- cc) „ „ provediute cu scala.

b) Diferentie.

- aa) Termometrulu este inchisu la ambe capetele, barometrulu numai la capetulu superioru.
- bb) Suirea termometrului vine dela caldura, a barometrului dela presiunea aerului.
- cc) Scal'a la termometru este impartita in graduri propria, la barometru in centimetri.

In fine: reproducerea tuturor punctelor a) verbulu, b) in scrisu, facúndu unu operatu stilisticu.

Nota: La mechaniculu Kováts in Sâbiu se capeta barometre pentru scóla cu 5 fl. unulu.

Statute de administratiune ale „Fondului pentru infientiarea unei scóle romane de fetitie in Clusiu“.

(Fine.)

§. 11. Agendele oficialiloru din comitetu suntu urmatóriele:

- a) Presedintele convóca la tempulu seu siedintiele de comitetu si adunariile generale, presiede in tóte aceste, subscie dimpreuna cu notariulu actele, si preste totu representa fondulu si e respundiatoriu pentru elu inaintea autoritatiloru publice si faci'a cu persóne de a trei'a.
- b) Notariulu implinesce afacerile scripturale, tiene unu inventariu despre acte, duce protocolu regulatu atátu despre siedintiele adunariloru generale, câtu si ale comitetului, cari din urma se voru autenticá in siedinti'a procsima de comitetu.
- c) Cassariulu percepe banii incursi pe sém'a fondului, evitandu regulatu sumele primite; solvesce spelese curente din banii pastrati la sene cu permisiunea comitetului; pastréza in cass'a de feru contractele, obligatiunile, libelele de cass'a de pastrare si alte papire de pretiu ale fondului; duce despre tóte venitele si spelese unu diurnalu regulatu; dá ratiociniu in siedintiele comitetului cá si in adunarea generale.
- d) Controlorulu controléza tóte afacerile pecuniari, ductúdu si elu unu diurnalu regulatu despre tóte perceptiunile si erogatele fondului, si subscriindu tóte avisele de solvire indreptate la cass'a fondului, asiá câtu fora subscrierea controlorului cassariulu nu e in dreptu se escontreze acele avise.

§. 12. Comitetulu va portá titlulu de: „Comitetulu fondului pentru infientiarea unei scóle romane de fetitie in Clusiu“ si in actele sale se va folosi de sigilu propriu.

§. 13. Pentru ajungerea tientei prefipte comitetulu va tiené siese siedintie órdinarie pre anu, totu la duóe luni un'a; éra siedintia ecstraordinaria va conchiamá presedintele de câte ori necesitatea cutarorufu afaceri va cere-o de urgentia.

La siedintie, cá se se póta aduce decisiuni valide, trebue se participe macaru $\frac{2}{3}$ din membrii actuali ai comitetului. Decisiunile se aduc prin majoritate absoluta de voturi, date pre faci'a; la casu de egalitatea voturiloru pro si contra presedintele dirime.

Despre tóte actele in aceste siedintie se va portá asemene protocolu regulatu.

§. 14. Agendele acestorufu siedintie órdinarie si ecstraordinarie suntu reportarea presiedintelui despre afacerile curente si actele intrate la comitetu; scontrarea cassei; incuveniarea de imprumute conforme prescripteloru din §. 18; dispunerea incassariloru de interese si capitaluri; luarea mesurorulu necesarie intru interesulu fondului si alte asemeni; pre urma computarea reportului anualu, a ratiociniului de preste anu, a bilantiei de venite si erogate, a preliminarului pe anulu urmatoriu, si a celorlu-lalte acte susternende adunarei generale.

De sene se întielege, ca cu deschiderea scólei, prevediuta in §. 19, cerculu activitatiei comitetului se va cercuscrie mai in detaiu prin adunarea generala.

D. Manipulatiunea fondului.

§. 15. Ori-ce donatiuni in bani si altele, facute in folosulu cestiuatatu, se voru incunoscentiá publicului pre cale diurnalistica. Asisiderea se va dá macaru odata intr'unu anu prin dñuaria ratiociniu despre starea fondului.

§. 16. Totu soiulu de bani intrati la fondu casariulu ii va depune neamenatu in cass'a de pastrare din locu, potendu deocamdata, pana la infientiarea scólei, numai celu multu 10 (diece fl. v. a.) retiené la sene pentru spesele curenti de corespondentie, portu postalu s. a.

§. 17. Adunarea generala va poté eventualu decide si despune, cá cu banii fondului se se cumpere obligatiuni de statu, realitati si alte asemeni lucruri promitietórie de cástigu mai insemnatu si totu-odata siguru. Atari decisa comitetulu le va ecsecutá intocmai din litera in litera, si dela ele nece cátu e negru sub unghia nu se va poté abate.

§. 18. Imprumute la privati din fondulu scólei rom. de fetitie comitetulu, dandui-se ocaziune fórte favorabila, va poté face; inse numai si numai prelanga deplina sigurantia prin ipoteka pupilara si intabulare, si porure numai pre restempu de unu anu. La darea estoru soiú de imprumute se va pofí votulu a $\frac{2}{3}$ din toti membrii comitetului.

§. 19. Scopulu de aspiratu cu ajutoriulu acestui fondu este: infientiarea cu tempu a unei scóle rom. de fetitie cu mai multe clasi si — de s'ar' poté — cu pensiunatu langa dens'a. Cu tóte aceste, candu $\frac{2}{3}$ din venitele fondului dempreuna cu alte ajutórie sperande ar' face posibila deschiderea scólei si numai cu una institutória, din caus'a nespusei necessitati a ataroru scóle rom., intentiuat'a scóla se se deschida si incépa si estu-modu. Una tertialitate de interusurie inse totu-deaun'a se se ádauga la fondu, cá acest'a se crésca pana la mesur'a preindegetata. Ba si dupa sperat'a deschidere a scólei superioare, pentru mai marea asigurare a întreprinderi, se se pórté grigia de unu fondu de reserva.

§. 20. Se întielege de sene, ca pentru scól'a infientianda voru ávé valóre si voru sierbí de indreptariu legile de invetiamentu, ce voru ecsiste pre atunci séu se voru aduce mai tardíu; remanendu prelanga aceste tient'a nealterata, cá adeca scól'a acésta se se nesuésca totu-deaun'a a corespunde specialmente indigentiiloru culturale ale poporulu romanu.

E. Despusetinni generale.

§. 21. Statutele aceste votandu-se de adunarea gen. a întiegentiei rom. din Clusiu si impregiurime, tienuta in 7 Iuniu a. c., dupa ce se voru aprobá din partea autoritatiei statului, nu se voru mai poté modificá decátu prin $\frac{2}{3}$ din membrii presenti ai adunare gen. si numai cu incuvientiarea inaltului regimu.

§. 22. La templarea nesperata, cá fondulu acest'a se nu se póta aplecá destinatiunei sale primitive, seau scól'a deja deschisa din ori-ce cauza se se oprésca, tóta averea fondului seau a scólei va ávé se tréca la fondulu „Asociatiunei romane transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporulu romanu“, despre ce firesce se va face detorit'a aretare inaltului regimu alu tierei.

§. 23. Templandu-se, cá acésta reuniune binefacutória se se abata dela scopulu si procedur'a stabilita in statute, respective se nu-si padiésca cerculu de activitate, in acelu casu dens'a se supune urmariloru legali adise in punctu IX alu ordinatiunei inaltului ministeriu regescu de interne de datulu 2 Maiu 1875 Nr. 1508.

Clusiu, in 18 Iuliu 1875.

Alesandru Lazaru, m. p.,
presiedintele fondului.

Dr. Gregoriu Silasi m. p.,
notariulu fondului.

Se aprobara prin ministeriulu regescu de interne cu datulu 22 Novembre 1875 Nr. 57001.

Cursuri pedagogice supletorie.

Nr. 1641 scol.

I.

Catra toti inspectorii districtuali si invetiatorii dela scólele confesionale gr.-or. din archidieces'a Transilvaniei.

Resultatele imbucuratórie, ce au avutu cursurile supletorice ordinate prin cerculariulu consistorialu din 15 Iuliu 1875, Nr. 1522. conformu regulamentulu adusu de sinodulu archidiecesanu din anulu 1875 sub numerulu protocolulu 48, au convinsu pe consistoriulu archidiecesanu despre folosulu celu mare, ce-lu au aceste cursuri supletorice, si l'au intaritu mai multu in credinti'a, cá sustnerea acestoru cursuri si pre venitoriu nu numai ca este practicabila si folositória, dar' fačia de numerulu insemnatu alu invetiatoriloru nostri provisoricu, cari au lipsa de întregirea cunoscentiiloru pedagogige, spre a corespunde chiamarei loru, este o necesitate neaperata.

O parte insemnata a invetiatoriloru nostri n'au avutu destula ocaziune a cunósce pe deplinu computulu dupa sistemulu celu nou metricu, cu atátu mai puçinu a cunósce intocmirea gradineloru de scóla, de a caroru punere in lucrare s'au ocupatu si se ocupa inaltu atátu organele nóstre confesionale de scóla, cátu si cele regescu. Nu se póte negá, ca in anulu trecutu s'a ivitu unele dificultati in privinti'a diurnelor invetiatorescu, de unde au urmatu in unele locuri nemultiamiri din partea invetiatoriloru; inse acést'a nici de cumu nu póte fi cauza suficienta a nu continuá si pre venitoriu cu tienerea cursuriloru supletorice. Ecsperinti'a anului trecutu este numai unu indemnu a procede cu mai multa rigurositate atátu fačia de incassarea diurnelor, cátu si fačia de unii invetiatori, cari fia din ori ce cauza, nu iéu parte la aceste cursuri. Ecsperinti'a anului trecutu indreptatiese pre consistoriulu archidiecesanu a face si unele modificatiuni cu privire la tienerea cursuriloru supletorice in anulu acest'a, precumu se va vedé din cele urmátorie:

1. Obiectele, ce au a serví cá materialu de pertractare la cursurile supletorice ale anului acestuia suntu:

- a) *Computulu dupa sistemulu metricu.*
- b) *Limb'a materna (gramatic'a) in scólele poporale.*
- c) *Instituirea gradinei de scóla.*
- d) Darea de parere asupra proiectului pentru *planulu de invetiamentu* in scólele poporale publicatu in Telegrafulu Romanu „Nr. 27—30“ din anulu 1876.

Impartirea tempului si a materialului se lasa la dispositiunea fiacarui conducatoriu. In órele libere, conformu instructiunei date prin circulariulu din 15 Iuliu 1875 Nr. 1522, care cu modificarea celor de modificatu se sustiene in putere, se voru face deprinderi in cantari si gimnastica.

Cursurile supletorice voru durá 10 díle incependu in anulu acest'a din 16 Augustu si finindu-se inclusive cu díu'a de 25 Augustu cal. vechiu.

3. Cercurile cursurilor supletorice, precumu conducatorii cursurilor remanu cei instituiti prin cerculariulu consistorialu din 15 Iuliu 1875. Nr. 1522 *) cu urmatóriele modificari:

Pentru cerculu Sábiiului in locul Parintelui Dimitrie Cuntianu, care a resignatu, se designéza directorulu scólei nóstre capitale din Resinariu, D. Ioanu Romanu; si pentru Fagarasiu in locul domnului Cioflecu, invetiatoriu la scól'a normala din Brasiovu, carele nici in anulu trecutu n'a potutu luá acést'a sarcina, se desemnéza domnulu Ioanu Petricu, directorulu scólei nóstre capitale din Sacele; ér' pentru cerculu Deveii in locul domnului profesor Ioanu Pareu se desemnéza cá conducatoriu domnulu directoru alu scólei din Hatiegu Vasiliu Florianu.

In cátu pentru cerculu Sábiiului se obsérva spre sciinti'a si orientarea invetiatoriloru, ca prelunga conducatoriulu orenduitu va predá profesorulu de agronomia dela institutul archidiecepsanu pedagogicu-teologicu din Sábiiu, domnulu Dimitrie Comsia, prelectiuni si demonstratiuni practice pentru intocmirea gradineloru de scóla.

4. Fiacare invetiatoriu pana in 10 Iuliu se se insciintieze la inspectorele districtualu de scóla — (protopresbiterulu concerninte), la care din cercurile cursurilor supletorice voiesce a luá parte?

5. Inspectorele districtualu va compune o consemnatiune a tuturor invetiatoriloru din protopresbiteratulu seu, impartíndu-i dupa cercurile, la cari s'au dechiaratu respectivii a luá parte, notandu deosebitu si pre acei invetiatori, cari nu voru a luá parte la aceste cursuri, cu cauza au fora cauza.

Pe basea acestei consemnatiuni se dispuna in singuraticele comune, a se face colecte benevole de bani pentru acoperirea díurneloru de câte 50 cr. pe dí, si incátu sum'a receruta nu se va acoperí din colecte, se se acopere, ce mai lipsesce, cu incuviintiarea comitetului

*) Adeca Domnii: Cuntianu pentru Sábiiu, Popu pentru Alb'a-Iuli'a, Pareu pentru Dev'a, Reu pentru Idicelu, Ciortea pentru Cojocn'a, Belissimusu pentru Brasiovu, Moldovanu pentru Sighisiór'a, Aronu pentru Abrudu, Cioflecu pentru Fagarasiu si Onea pentru Desiu.

parochialu, din fondurile scolare pe unde ecsista, seau din averea bisericeii.

Conspectele dimpreuna cu sumele de bani specificate se se tramita de a dreptulu consistoriului archidiecepsanu celu multu pana in 20 Iuliu a. c. spre a poté consistoriulu destulu de tempuriu notificá pre fiacare invetiatoriu la cerculu seu si a distribuí díurnele dupa proportiune drépta.

6. Conducatorii cursurilor supletorice voru primí díurne de 1 fl. 20 cr. pe dí, cari se voru dá din banii pusi la dispusetiunea consistoriului din partea sinodului spre scopuri scolare.

Inspectoriloru districtuali ai scóleloru nóstre, in locurile unde se tienu cursurile supletorice, li-se face de detorintia a ingrigí dupa potiuntia pentru inconvartirarea gratuita a invetiatoriloru la crestini nostri din loculu, unde se tienu cursurile supletorice, cá si pe calea acést'a se se faca inlesnire posibilu.

Consistoriulu archidiecepsanu are firma credintia, ca invetiatorii nostrii consci de inalt'a loru chiamare nu voru pregetá a folosí tóte ocaasiunile, asiá dar si midíloculu cursurilor supletorice, spre a merge inainte cu cvalificatiunea loru, precumu pretinde tempulu de astadi; ér' incátu se voru iví casuri de invederata nepasare faciá de intentiunile binevoitóre ale consistoriului, se voru aflá midíloce de a pedepsi atare negligintia.

Din siedinti'a senatului scolaru alu consistoriului archidiecepsanu tienuta la Sábiiu in 9 Iuniu 1876.

Pentru Escelenti'a Sea Domnulu Archiepiscopu si Metropolitu:

Nicol'au Pope'a m. p.,
archimandritu si vicariu archiepiscopescu.

Parerea nóstra despre cursurile supletorie ne vomu dá-o in numerulu urmatoriu.

R. S. R.

Nr. prot. S. IX. p. 100.

Conchiamare.

In conformitate cu hotarirea adunarei generale a Asociatiunei transilvane, tienute in Reghinulu sasescu in 30 Augustu 1875, sub Nr. prot. XXVI, adunarea generala ordinaria a Asociatiunei pentru anulu curentu se conchiamu in orasiulu Sábiiu pe díu'a de 10 Augustu cal. n. 1876.

Toti onoratii domni membri ai Asociatiunei suntu rogati a luá parte in numeru cátu se póte mai mare la acést'a adunare.

Din siedinti'a ordinaria a comitetului Asociatiunei transilvane, tienuta la Sábiiu in 3 Iuliu 1876.

Iacobu Bologa, presiedinte. **Dr. D. P. Barcianu**, secretariu.

Varietati.

(Altii si noi). Austria inferiora a publicatu pentru anulu acest'a 7 stipendia de câte 300 fl. pentru 7 insi, cari caletorindu in strainatate voru avé a visitá si studiá: 1. scólele poporale cu câte o clase seau unu invetiatoriu, 2. gradínele de copii, 3. scólele pentru lucruri femeiesci, 4. colectiunile de recvisite didactice si

bibliotecile populare, 5. atelierile seau lucrătóriele scolare, 6. invetiamentulu agronomicu la scólele populare, 7. preparandiele seau seminariile pedagogice (= „scólele normale“).

Si ministeriulu ungurescu de culte si instructiune publica a inceputu indata dupa reactivarea sa a tramite invetiatori in Germani'a cu stipendia de câte 300 fl. pe câte 6 septemani, cá se cerceteze scólele de acolo si apoi se substerna ministeriului unu reportu relativu.

Scriindu acestea, ne vine in minte programulu seminariului pedagogicu din Goth'a pe anulu 1871—2, candu adeva acestu institutu se afá sub conducerea celebrului pedagogu Kehr, acumu directoru la seminariulu pedagogicu din Holberstadt in Prussi'a, si erá unulu dintre cele mai bune seminaria in tóta Germani'a. La pagin'a 55 a programului se vedu insirati cu numele 71 de straini, cari in decursulu anului au hospítatu la acelu institutu tempu mai scurtu au mai lungu (unii $\frac{1}{2}$ de anu). Este fórté interesantu, pentru noi Romanii mai cu séma, a percurge numele acelu hospítanti. Éca, onorabili lectori, cetiti insi-ve!

1. Sedrak Mandinjan, stud. de pedagogía din **Tiflis** in Armeni'a.
2. Arkadya Varadjanin, invetiatoriu din Chichind'a mare (Ungari'a).
3. Milorad Popović Scapanin, secretariu in ministeriulu **serbescu** pentru culte si instructiune publica.
4. I. Kenessey, cand. de ped. din Kúngös langa Pap'a (Ungari'a).
5. A. Macskasy din Aiudu (Transilvani'a).
6. F. Orbán din Brasiovu (Transilvani'a).
7. N. Tomaszovszky, invet. din Tisza-Ujlak (Ung.).
8. Fr. Németh, invet. din Puzinz (Ungari'a).
9. A. Sóos, cand. de ped. din Transilvani'a.
10. A. Benedek, cand. de peg. din Transilvani'a.
11. I. Glaser, invet. din Carlovič (Confiniulu militariu).
12. Knezevič, invet. din Vinkovce (Conf. milit.).
13. I. Kapi, prof. preparand. din Oedenburg (Ung.).
14. C. Frühwirth, invet. din Oedenburg (Ung.).
15. L. Renck, directoru alu consiliului supremu scolaru din Carlsruhe.
16. Marschall, consiliariu scolaru din München.
17. Ichtershausen, invet. in Finsterbergen.
18. H. Liebermann, invet. in Meiningen.
19. F. Mechtold, invet. din Baierdorf I. Coburg.
20. E. Dölle, directoru preparand. din Kaschau (Ung.).
21. M. Majoros, cand. de philos. din Ianosd (Ung.).
22. P. Gönczy, consiliariu ministerialu din Bud'a.
23. Bühlmann, invetiati. din Luzern (acest'a a publicatu despre caletori'a sa o carte intréga).
24. G. Mátray, cand. de ped. din Sáros-Patak (Ung.).
25. B. Schlegel, invet. din Wermingshausen.
26. I. Szabó, cand. ped. din Ungari'a.
27. Spiecker, consiliariu scolaru reg. din Prussi'a.
28. Reif, prof. realu din Pest'a.
29. Pavetits, prof. din Bud'a.
30. P. Király, prof. din Nagy-Körös.
31. A. Kiss, „ „ „
32. H. Leib, directoru scol. din Arnstadt.
33. Ioan'a Zirzen, directória a seminar. ped. pentru invetiatoresc din Bud'a.
34. Betty Sárcevičs, cand. pentru seminariulu amintitu.

35. Etelka Gesztessy, cand. pentru seminariulu amintitu.
36. Andres, invet. din Goldbach.
37. Broschmann, parochu din Saxoni'a.
38. Heige, invet. din Buflen.
39. Jäger, prof. din Klagenfurt.
40. Dr. Csösz, prof. din Nitr'a.
41. Czeizel, caplanu din Ungari'a.
42. Dr. Kleinmann, cand. de ped. din Pest'a.
43. C. Lange, stud. ped. din Cahla.
44. Weber, directoru scol. din München.
45. Schramm, prof. realu din Arnstadt.
46. Bräutigam, „ „ „
47. Reinhardt, invet. din Kleinfahner.
48. Eberhardt, direct. preparand. din Eisenach.
49. Kieser, invet. din Langewiesen.
50. Müller, prof. realu din Vien'a.
51. Alb. Bielz, stud. philos. et ped. din Transilvani'a.
52. Beloff, direct. prep. din **Petersburg** (Russi'a).
53. Meyers, ampioiatu in despartiment. de fincie in **Washington** (Americ'a).
54. Dr. Paul, direct. prep. din Hamburg.
55. Bergmann, direct. din Bohemi'a.
56. Hinderer, direct. din Württemberg.
57. Schmid, prof. la scol'a de fete in Kirchheim.
58. Pammer, prof. din Linz.
59. Bobrowsky, direct. prep. din **Kursk** (Russi'a).
60. Heikel, prof. de gimnast. din **Helsingfors** (Fini'a).
61. Quendt, invet. din Langenhain.
62. Schmidt, invet. din Tübingen.
63. Löffler, invet. din Arnstadt.
64. H. Ipekdgian, direct. scol. din **Constantinopolu**.
65. Paramonoff, inspectoru alu scóloru populare din guvernamentulu **Perm** in Russi'a.
66. Solereder, inspect. scol. si direct. alu preparand. de fete in München.
67. I. Popovits, stud. philos. din Chichind'a mare.
68. Bakitsch, stud. ped. din conf. milit.
69. Maksimovič, prof. in **Beligradu** (Serbi'a).
70. Svenson, mag. philos. din **Helsingfors**.
71. Oksanen, prof. preparand. din **Iyvaskylä** (Fini'a).

Va se dica 21 de hospítanti din Ungari'a propria, 5 din Transilvani'a, 3 din fostulu confiniu milit., hospítanti din Serbi'a, din Turci'a, din Russi'a, din Asi'a, din Americ'a si din tóte partile Germaniei. Si — nici unu Romanu! Nu ne miramu de noi esti din Austro-Ungari'a, cari suntemu lipsiti si sermani cá vai de noi; ne miramu inse de cei din Romani'a propria, carea este dómna preste destinele sale. Cunóscemu si noi si apreciamu motivele, din cari Romanii cauta cultura etc. la natiunile latine; pedagogi'a inse nicairea nu s'a cultivatu in secululu din urma cu atât'a diligintia si petrundere cá in Germani'a, carea tocmai pentru cuventulu acest'a s'a si numitu „pedagogica“. Apoi sciti ce dice Goethe?

„Ein echter deutscher Mann mag keinen Franzen leiden; Doch seine Weine trinkt er gern“.

Avisu.

Numerulu acest'a se mai tramite si aceluora, cari au fostu abonati numai pe $\frac{1}{2}$ de anu si inca nu si-au reinnoitu abonamentulu pe sem. II. De aici incolo inse fói'a se va tramite numai celoru ce se voru fi prenumeratu; deci ne rogamu a grabi cu prenumeratiunile!
Administratiunea.